

Filial I Norge Nordea Bank Abp
Postboks 1166 Sentrum
0107 OSLO

VÅR REFERANSE
20/4183

DERES REFERANSE
AR448590253

DATO
19.12.2022

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Nordea Abp filial i Norge (heretter omtalt som "filialen") 23.-25. juni 2020, som ledd i Finanstilsynets risikobaserte tilsynsvirksomhet. Hovedformålet med tilsynet var å gjennomgå filialens styring og kontroll av risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering, herunder etterlevelsen av hvitvaskingsloven med tilhørende forskrifter.

Tilsynet omfattet filialens aktiviteter innen Personal Banking (PeB), Business Banking (BB), Large Corporates & Institutions (LC&I) og Private Banking (PB). Personal Banking, Business Banking, Large Corporates & Institutions er separate forretningsområder i Nordea Bank Abp, mens Private Banking er en del av Asset & Wealth Management (AWM) som er organisert under datterselskapet Nordea Asset Management Holding AB. Tilsynet omfattet også produktområdet Trade Finance (PRU), som sorterer under forretningsområdet Business Banking.

I etterkant av tilsynet opplyser filialen og konsernet å ha iverksatt, og delvis gjennomført, en rekke forbedringstiltak i form av klarere organisering, styrket rapportering, forbedringer i rutineverk og opplæring, transaksjonsovervåking, alarmhåndtering mv. Denne rapporten omfatter status og forhold slik det ble presentert på det stedlige tilsynet.

Finanstilsynet gjør filialen oppmerksom på at det i rapporten er henvist til rundskriv 8/2019 som gjaldt på tilsynstidspunktet, og som i november 2022 ble erstattet med rundskriv 4/2022.

Til grunn for denne tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 29. juni 2021 og filialens kommentarer til rapporten i brev av 30. september 2021.

1. Organisering, styring og kontroll

1.1. Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets forventninger

Filialer av utenlandske foretak er rapporteringspliktige etter norsk hvitvaskingslov, jf. § 3 første ledd. Dette betyr at filialen er forpliktet til å etterleve regelverket uavhengig av prosesser som styres etter andre lands regelverk fra hovedkontoret. Filialen må derfor påse at eventuelle særnorske reguleringer og krav etterleves.

Hvitvaskingsloven § 8 femte ledd stiller krav til at foretaket skal utpeke en person i ledelsen som skal ha et særskilt ansvar for å følge opp rutinene. For filialer av utenlandske foretak etablert i et annet EØS-land er det imidlertid ikke påkrevd med en *egen* hvitvaskingsansvarlig i den norsk etablerte delen av virksomheten. Det forventes likevel at det utpekes en eller flere personer

med delegerte oppgaver for å ivareta etterlevelsen av det norske regelverket. Rollefordelingen mellom disse personene og foretakets hvitvaskingsansvarlige må være formalisert og tydelig.

Hvitvaskingsloven § 35 stiller krav til internkontrollen. Filialen skal gjennom virksomhetens internkontroll i alle tre forsvarslinjer sørge for at hvitvaskingsregelverket overholdes. Finanstilsynet forventer at filialen har en klar ansvarsfordeling samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Filialen forventes å ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere hvitvasking- og terrorfinansieringsrisiko foretaket er eksponert for. Finanstilsynet forventer at filialen har uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for internrevisjon, risikostyring og etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift.

1.2. Filialens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

1.2.1. Organisering

Finanstilsynet kommenterte i foreløpig rapport at konsernets og filialens organisering på anti-hvitvaskingsområdet på tilsynstidspunktet var kompleks og uoversiktlig og at dette påvirket filialen, herunder at mange og hyppige organisasjonsendringer ikke var oppdatert i styrende dokumenter og at ansvar, myndighet og oppgaver i filialens arbeid knyttet til risiko for hvitvasking og terrorfinansiering ikke var tydeliggjort nok.

Filialen viser i sitt svar til at organiseringen var under endring på tilsynstidspunktet og at filialens hvitvaskingsansvarlige nå deltok i og ledet den nye komitéen "Country Financial Crime Risk Forum (CFCRF)" for Norge, der saker om økonomisk kriminalitet, filialens behov og andre forhold behandles for koordinering, rapportering og eventuell eskalering til andrelinjens "Group Financial Crime Compliance (GFCC)". Filialens etterlevelsesansvarlig er nestleder i GFCC. Videre informasjons-, benhandlings- og eskaleringsløp for filialens anti-hvitvaskingssaker i førstelinjen er "Branch Manager Forum (BMF)" og "Operational Financial Crime Risk Forum (OFCRF)". OFCRF er beslutningsforum der strategi- og konsernbeslutninger for bankens anti-hvitvaskingsarbeid foretas. Filialens hvitvaskingsansvarlig deltar i kraft av hennes lederfunksjon i CRCRF for Norge. Finanstilsynet mottok gjennom filialens kommentarer klargjørende, oppdaterte mandater og rollebeskrivelser som knytter filialens anti-hvitvaskingsarbeid og oppgaver til konsernets rammeverk, og plasserer disse innenfor filialens etterlevelse av norsk hvitvaskingsregelverk. Spesifikt mottok Finanstilsynet en bekreftelse på at Compliance Conduct and Product Committee (CCPC) etter det stedlige tilsynet i 2020 har sørget for oppdatering og definisjoner av styringsstrukturen, enkeltkomiteers oppgaver og mandater, og at disse oppdateringene var innført i den enkelte komitées styrende dokumenter etter behandlingen i CCPC.

Finanstilsynet tar filialens oppdateringer vedrørende organiseringendringer til etterretning. Finanstilsynet noterer seg videre filialens bekreftelse på at filialens hvitvaskingsansvarlige har ansvaret for å rapportere mistenkelige transaksjoner til Økokrim, i motsetning til konsernets øvrige praksis hvor dette tilligger andrelinjen i Group Financial Crime Compliance Committee (GFCC). Finanstilsynet noterer seg også at rollen som filialens hvitvaskingsansvarlig kort etter det stedlige tilsynet ble omdisponert fra Country Senior Executive (CSE) til rollen og personen som tidligere var delegert hvitvaskingsansvarlig, og at ny hvitvaskingsansvarliges stillingsinstruks er oppdatert til å reflektere nødvendig mandat og myndighet.

1.2.2. Ressurser

Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved filialens generelle ressursituasjon for etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport mangler innenfor arbeidet med innledende kundetiltak og løpende oppfølging i enheten "KYC Services". Finanstilsynet viste til at filialen må påse at bruk av midlertidig arbeidskraft gir tilstrekkelig kvalitet på kundetiltak og gjennomføring av løpende oppfølging, og at det tilbys nødvendig og tilpasset opplæring.

Filialen viser i sitt tilsvarende til at en "pool" på 15 midlertidig innleide medarbeidere fra eksternt bemanningsbyrå var ansatt for å avlaste midlertidig økte ressursbehov i KYC Services. Filialen redegjør videre for at KYC Services, for bedre å kunne håndtere ressursutfordringer i gjennomføringen av kundetiltak, har tydeliggjort sine leveranseforpliktelser ved inngåelse av interne "Service Level Agreements (SLA)" med forretningsområdene. Det vises videre til at KYC Services har gjennomgått en reorganisering som vil forsterke kompetansen om Norge og norsk hvitvaskingsregelverk, og tilføre flere medarbeidere i enheten.

Finanstilsynet tar til etterretning filialens beskrevne tiltak angående økte ressurser til gjennomføringen av kundetiltak og løpende oppfølging i KYC Services.

Finanstilsynet påpekte også i foreløpig rapport at mangel på personer med tilstrekkelig og riktig kompetanse, synes særlig tydelig i forbindelse med alarmhåndtering og undersøkelser i enheten Transaction Monitoring & Sanctions Investigations (TMSI).

Filialen kommenterer i sitt svar at TMSI-enheten har hatt stabil bemanning i lang tid, innehar nødvendig kompetanse og at det ved tilsynet ikke var restanser for første og andre kvartal 2020. Filialen erkjente at det har vært perioder med såkalte "inflow spikes" og at det tar fire måneder å ansette og lære opp ressurser når det oppstår slike "inflows". Filialen viste også til at innførte systemendringer fra første kvartal 2022 i FACP-systemet, med forkortede behandlingsfrister og raskere frigivelse for behandling av alarmer, vil øke presset på ressursene i TMSI.

Finanstilsynet merker seg filialens kommentarer og understreker samtidig betydningen av at TMSI enheten har tilstrekkelige ressurser og en bemanning med kompetanse om norsk hvitvaskingsregelverk.

Finanstilsynet vurderer også at endringene av alarmhåndteringen i Financial Anti-Crime Platform (FACP)-systemet bør føre til oppskalering av ressurser for at filialen tilfredstillende skal kunne håndtere økt volum og forkortede tidsfrister på grunn av endringene i frigivelsen av alarmer, jf. punkt 7.2.2 i denne rapporten.

2. Risikovurdering

2.1. Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets forventninger

Hvitvaskingsloven § 7 stiller krav til at rapporteringspliktige identifiserer og vurderer risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering i virksomheten. Alle rapporteringspliktige må ha en risikovurdering som viser forståelse for, og vurderinger av, risikoen foretaket er eksponert for. For større foretak som har flere risikovurderinger fordelt på forretningsområdene, forventes det også en overordnet risikovurdering. Risikovurderingen skal blant annet ta i betraktning egen virksomhet, produkter, tjenester, kundeforhold, type kunder, kundegrupper og geografiske forhold, jf. § 7 annet ledd. Terrorfinansieringsrisikoen skal alltid vurderes. Formålet med en overordnet risikovurdering er å kartlegge og beskrive foretakets risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, og på den måten

danne grunnlag for rutinene som foretaket må etablere for utførelsen av tiltakene for forebygging. Videre vil det normalt være nødvendig for den rapporteringspliktige å iverksette risikoreducerende tiltak for å adressere risikoene som er identifisert.

2.2. Filialens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

2.2.1. Filialens etterlevelse

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport mangler ved filialens risikovurdering (FCERA), både i prosess, omfang, risikodefinsjon, metodikk, analyser og konklusjoner. Finanstilsynet poengterte at mangelfulle risikovurderinger som ikke er representative for filialens norgespesifikke risiko gir følgefeil i den øvrige etterlevelsen av hvitvaskingsloven.

2.2.2. Risikovurderingsprosessen i filialen og i konsernet

Finanstilsynet påpekte at filialens risikovurdering ikke var tilstrekkelig tilpasset til filialens egne risikoer og forhold. Finanstilsynet stilte også spørsmål ved filialens bruk av kvantitative data om kundemassen, om iboende risiko basert på allerede forhåndsdefinerte risikofaktorer/indikatorer fra gruppenivå, om restrisiko som følger av svakheter avdekket gjennom kontroller, og kvaliteten på nødvendige avbøtende tiltak. Videre ble det påpekt at de identifiserte risikoindikatorer som danner grunnlaget for risikovurderingen, i for stor grad refererer til generelle, overfladiske, globale risikoer for hele konsernet, enn til vurderinger av konkrete risikoer tilknyttet den norske filialens virksomhet.

Filialen redegjør i sitt tilsvarende for flere endringer i filialens og konsernets risikovurderinger som var igangsatt på tilsynstidspunktet og har vært del av filialens arbeid siden. Filialens innflytelse og deltakelse i utformingen av egen risikovurdering er blitt adressert gjennom bredere og direkte involvering fra forretningsområdene og workshops. Finanstilsynet tar filialens svar til etterretning.

2.2.3. Risikovurdering i forretningsområdene

Finanstilsynet bemerket i foreløpig rapport at filialen ikke hadde tilstrekkelig risikovurdert de enkelte forretningsområdene som filialen opererer med i Norge, og at spesialisert kunnskap om eget forretningsområde utgjør en viktig del av arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering.

Finanstilsynet tar til etterretning at filialen i sitt tilsvarende bekrefter at filialens risikovurdering (FCERA 2020) nå også omfatter risikovurderinger for forretningsområdene Personal Banking (PeB), Business Banking (BB), Asset & Wealth Management (AWM) og Large Corporates and Institutions (LC&I).

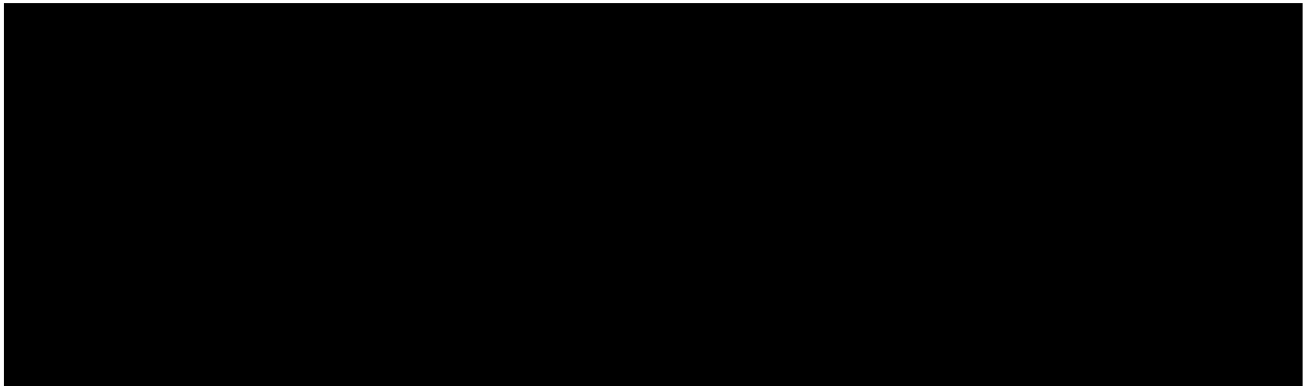
2.2.4. Risikoidentifikasjon, utstatte bransjer og kombinasjonsrisiko

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at risikovurderingen i liten grad reflekterte de norske risikoene, samt kombinasjonsrisikoer knyttet til ulike kunder, kundegrupper, produkter og tjenester, mv. Finanstilsynet viste blant annet til manglende identifisering og rangering av lokale risikoer og kjente kriminalitetstrender og at høyrisikoproduktet "trade finance" ikke var behandlet av filialen annet enn ved at produktet var klassifisert som høy risiko i produkt delen av risikovurderingen uten en konkret vurdering. Finanstilsynet påpekte også konsekvensen av at enkelte høyrisikobransjer identifisert av Økokrim og NTEAS ikke ble ansett å inneha høy iboende risiko. Dette påvirket risikoklassifiseringen av kundemassen og gjennomføringen av kundetiltakene, ved at kunder som presumtivist utgjorde høyere risiko ikke ble fanget opp. Finanstilsynet bemerket videre at kombinasjonsrisiko mellom transaksjonsstørrelse, produkter og internasjonal eksponering ikke var hensyntatt i risikovurderingen.

I sitt tilsvarede redegjør filialen for at tilsynsdokumentasjonen identifiserte produkter med høy iboende risiko innen "trade finance", komplekse strukturer og transaksjoner, høye transaksjonsvolumer og tredjepartsbetalinger. Filialen opplyser videre at filialen har arbeidet med å videreutvikle risikoforståelsen i produktområdet "trade finance" i forbindelse med ny risikovurdering, slik at både kunde-, produkt- og kombinasjonsrisiko blir hensyntatt. Filialen bekrefter i sitt tilsvarede at høyrisikobrancher innenfor fiskeri, bygg-og anlegg, reiseliv, bevertning og transportnæringer er justert til å vurderes som høy iboende risiko i filialens risikovurdering (FCERA 2020).

Finanstilsynet tar filialens kommentarer til etterretning.

2.2.5. Filialens risikonivå

2.2.6. Oppsummering av Finanstilsynets vurderinger om risikovurdering

Finanstilsynet opprettholder vurderingen fra foreløpig rapport om at filialens risikovurdering var mangelfull på tilsynstidspunktet.

Filialens har i sitt svar redegjort for at påpekte mangler er gjennomgått og at betydelige endringer i filialens risikovurdering (FCERA 2020) er gjennomført siden tilsynstidspunktet.

Finanstilsynet tar filialens redegjørelse om gjennomførte utbedringstiltak knyttet til risikovurderingen til etterretning. Finanstilsynet understreker likevel behovet for at filialen baserer seg på både kvalitativ og kvantitativ informasjon for at risikovurderingen skal være tilstrekkelig virksomhetsinnrettet. Dette omfatter også produktorisiko og kombinasjonsrisiko, slik at filialen er i stand til å fange opp mer sofistikerte kriminalitetsmodus.

3. Risikoklassifisering

3.1. Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets forventninger

For å gjennomføre korrekte kundetiltak, må alle kunder risikoklassifiseres, jf. hvitvaskingsloven § 9. Risikoklassifiseringen skal bygge på generelle vurderinger fra virksomhetens risikovurdering, i tillegg til konkrete forhold tilknyttet den enkelte kunde.

Risikoklassifiseringen må blant annet hensynta alle kundens produkter og tjenester i foretaket, slik at den totale risikoprofilen til kunden er kjent. Risikoklassifiseringen i en bank bør alltid innebære en vurdering av kundeforholdets formål og tilsiktede art, mengden kundemidler som skal inngå i kundeforholdet, kundens samlede kontoer og engasjementer samt varigheten på kundeforholdet. For nye kunder skal forventede transaksjoners størrelse, destinasjon og regelmessighet inngå i vurderingen. I re-klassifiseringen av eksisterende kunder må transaksjonsmønstre også hensyntas.

Foretaket må også ha en formening om transaksjonens størrelse, destinasjon og regelmessighet har en naturlig sammenheng med kundeforholdets formål og tilsiktede art.

Foretaket må også ha rutiner for hvordan risikoklassifiseringen skal skje.

3.2. Filialens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

3.2.1. Risikoklassifisering metodikk

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at filialens risikoklassifiseringsprosess og -metodikk i for stor grad bygger på konsernretningslinjer og for liten grad hensyntar norske forhold, risikoer og regelverk. Videre påpekte Finanstilsynet at konsernets liste med forhåndsdefinerte røde flagg som brukes til å allokere tilleggspoeng i risikoklassifiseringen, ikke tilstrekkelig samsvarer med den risikobaserte tilnærmingen som hvitvaskingsloven bygger på, og ikke tilfredstillende hensyntar vurderingen av midlenes opprinnelse, formål og tilsiktet art m.m.

Filialen var på tilsynstidspunktet i en overgangsfase mellom gammelt risikoklassifiseringssystem (NARM) og konsernets nye Global Customer Risk Scoring Methodology (GCRSM). Implementering av GCRSM i alle filialens forretningsområder ble på tilsynstidspunktet opplyst å være ferdig ultimo 2020, noe som filialen i sitt tilsvare bekreftet var gjennomført. Det ble videre opplyst at en "batch-rescore" av filialens fysiske og juridiske kunder var kjørt fra NARM slik at ny GCRSM risikoscore for filialens totale kundemasse var tilgjengelig og tatt i bruk.

Filialen bekrefter i sitt tilsvare at den risikobaserte tilnærmingen og risikoer nevnt i hvitvaskingsloven § 9 første ledd ikke eksplisitt er innarbeidet i grunns scenariene i GCRSM og at et kartleggingsprosjekt for å innarbeide identifiserte avvik i GCRSM versjon 3.0 var implementert i september 2020. Disse adresserer Finanstilsynets påpekte mangler. Filialen opplyser i sitt tilsvare at kundetiltaksprosessens innsamlede kundedata kombinert med risikoklassifiseringsmetodikken fra oppdatert GCRSM 3.0, tilfredstillende etterlever hvitvaskingsloven § 9 første ledd.

3.2.2. Risikoklassifisering

Finanstilsynet noterte i foreløpig rapport at 99,2 og 97,2 prosent av filialens fysiske og juridiske kunder i henholdsvis PeB og BB var risikoklassifisert til medium risiko. Videre benyttet ikke filialen forenklede kundetiltak jf. hvitvaskingsloven § 16, siden alle kunder i lav og medium risikoklasse underlegges de samme tiltakene. Videre gjaldt like scenarier og terskelverdier i transaksjonsovervåkingen for kunder med lav og medium risiko. I foreløpig rapport påpekte Finanstilsynet konsekvensen av at uriktig risikoklassifisering kan føre til utilstrekkelige kundetiltak og uriktig oppfølging av det enkelte kundeforholdet.

I tilsvaret redegjør filialen for identifiserte, gjennomførte og pågående utbedringstiltak i risikoklassifiseringen gjennom GCRSM-systemet som nå anvendes i alle filialens forretningsområder. Videre vises det til differensierte terskelverdier i transaksjonsovervåkingen for kunder med lav og medium risiko er del av et prosjekt som ble behandlet i filialens governance-struktur i desember 2021. Det fremgår ikke noe konkret tidspunkt for når tiltaket vil bli operasjonalisert. Filialen viser i sitt svar til at endringene i risikovurderingen og risikoklassifiseringsmetodikken har endret kundemassens fordeling i risikoklassene til bedre å reflektere filialens reelle risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.

Finanstilsynet tar endringene til etterretning. Finanstilsynet viser til at lovverket angir at det kan benyttes forenklede kundetiltak dersom det er lav risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, jf.

hvitvaskingsloven § 16. I samme bestemmelse redegjøres det for hvilke kundetiltak som kan lempes. Dette kan øke risikoen for at det faktisk gjennomføres forenklede kundetiltak i strid med filialens praksis. Det bemerkes for øvrig at en risikoklassifisering av kundemassen er en plikt etter § 9, og at filialens praksis ikke etterlever bestemmelsens intensjon når klassifiseringen ikke reelt differensierer kundemassen etter hvitvaskingsrisiko.

3.2.3. Risikofaktorer

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at filialens risikoscore tilknyttet bransjer og produkter avviker i flere tilfeller fra trussel- og risikovurderinger utgitt av norske myndigheter. Finanstilsynet viser til tidligere omtale av dette under punktet risikovurdering og tar filialens svar om at nevnte bransjer er omklassifisert og innarbeidet i filialens risikoklassifisering (FCERA) til etterretning.

3.2.4. Produktrisiko

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at henholdsvis 9, 75 og 16 prosent av filialens produkter var klassifisert som høy, medium og lav risiko, og stilte spørsmål ved fordelingen. Utenom "trade finance" og dets nærliggende produkter, anser filialen at kun 5 prosent av total produktportefølje innehar høy risiko. Produkters risikoscore slik de ble anvendt på tilsynstidspunktet, bidrar til at få kunder kan få en produktrevet høy risikoscore og derved risikotilpassede kundetiltak, løpende oppfølging og tilpassede regler i transaksjonsovervåkingen.

Finanstilsynets foreløpige merknad kommenteres ikke i filialens svar. Finanstilsynet forventer at utbedringene av produktrisikoen omtalt under kapittelet risikovurdering hensyntas i risikoklassifiseringen, slik at kunders bruk av høyrisikoprodukter fører til en oppfølging i tråd med kundens risiko.

3.2.5. Oppsummering risikoklassifisering

Etter Finanstilsynets vurdering hadde filialens risikoklassifisering vesentlige mangler på tilsynstidspunktet. Disse må ses i sammenheng med manglene i risikovurderingen og at det ikke i tilstrekkelig grad var hensyntatt land-, produkt- og bransjespesifikke risikofaktorer i risikoklassifiseringen. Filialens risikoklassifisering på tilsynstidspunktet hadde ikke tilstrekkelig risikobasert tilnærming som hensyntar de obligatoriske momentene nevnt i hvitvaskingsloven § 9 første ledd.

Finanstilsynet noterer seg fra filialens svar at utbedring på disse punktene har pågått siden tilsynstidspunktet under filialens egne tiltak og gjennom konsernets Financial Crime Remediation Program, og tar disse utbedringene til etterretning.

4. Rutiner

4.1. Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets forventninger

Rapporteringspliktige virksomheter plikter å ha oppdaterte og tilstrekkelige rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av hvitvaskingsloven jf. hvitvaskingsloven § 8. Dette innebærer at det blant annet må utarbeides rutiner for risikoklassifisering av kunder, gjennomføring av kundetiltak, løpende oppfølging, bruk av støtteverktøy, rutiner om undersøkelse og rapportering av mistenkelige forhold, mv. Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang, og det skal være en tydelig sammenheng mellom rutinene og foretakets risikovurdering. Rutinene skal angi hvordan foretaket og dets ansatte

skal gjennomføre bankens tiltak for å etterleve pliktene etter hvitvaskingsregelverket og gir de ansatte et godt grunnlag for å identifisere og vurdere mistanke om hvitvasking og terrorfinansiering.

4.2. Filialens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at filialens rutiner var mangelfulle og ikke tilstrekkelig risikobaserte. Det totale rutineverket fremsto som lite risikobasert, komplekst, og ga begrenset veiledning for hvordan den ansatte skal gjennomføre vurderinger. Videre påpekte Finanstilsynet at rutineverket fremsto som standardiserte sjekklister og tabeller for innhenting av informasjon til utfylling i filialens systemer, fremfor å beskrive hvordan risiko identifiseres og vurderes for iverksetting av nødvendige kundetiltak. Finanstilsynet stilte også spørsmål ved i hvilken grad rutinene var tilpasset norsk regelverk. Finanstilsynet påpekte blant annet at rutinene ikke gjorde rede for vurderinger av risiko i forbindelse med kundeforholdets formål, mengden kundemidler som skal inngå i kundeforholdet, transaksjoners størrelse, og regelmessigheten og varigheten på kundeforholdet, jf. hvitvaskingsloven § 9. Finanstilsynet bemerket videre at indikatorene for høy risiko var begrenset og knyttet seg hovedsaklig til politisk eksponerte personer, sanksjoner, relasjoner til høyrisikoland og enkelte transaksjoner i transaksjonsovervåkingssystemet. Finanstilsynet påpekte at rutinene for gjennomføring av forsterkede kundetiltak ga begrenset veiledning av identifisering av høy risiko og hvordan forsterkede kundetiltak skal gjennomføres. I rutinene ble det imidlertid fokusert på transaksjonsrelaterte kjennetegn der kunden allerede har benyttet filialens tjenester over tid.

Filialen opplyser i sitt svar at rutineverket siden tilsynstidspunktet er revidert flere ganger og at endringene er basert på en risikobasert tilnærming, innarbeider norsk hvitvaskingsregelverk, og gir forbedret tilgang til og veiledning i rutineverket for de ansatte. Filialen viser videre til at det siden tilsynstidspunktet er innført et felles rutineverk for kundetiltak i alle forretningsområdene, som del av konsernets "Cross-BA KYC"-rammeverk. Videre beskrev filialen at en formell styringsprosess i filialens og konsernets KYC Risk & Operational Forum og i Operational Financial Crime Risk Forum (OFCRF) er etablert for endringer og oppdateringer av filialens rutiner for gjennomføring av kundetiltak.

Finanstilsynet registrerer filialens erklæring om at styringen av rammeverket for rutiner er forbedret og at rutinenes endrede innhold etterlever hvitvaskingsloven §§ 8 og 9. Finanstilsynet opprettholder vurderingen av at filialen på tilsynstidspunktet hadde mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsloven § 8.

5. Stikkprøver av gjennomførte kundetiltak

5.1. Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets forventninger

Hvitvaskingslovens kapittel 4 pålegger de rapporteringspliktige å gjennomføre risikobaserte kundetiltak og løpende oppfølging. Dette innebærer blant annet at kunden, disponenter og andre som handler på vegne av kundens identitet bekreftes basert på gyldig legitimasjon ved etablering av kundeforhold. Det skal også innhentes informasjon om kundeforholdets formål og tilsiktede art, for å kunne vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til kunden. Informasjonen som innhentes om kunden, danner utgangspunktet for den løpende oppfølgingen og skal benyttes som et ledd i å bedømme hvordan kunden kan ventes å handle innen rammen av kundeforholdet. De rapporteringspliktige må ut fra en risikobasert tilnærming vurdere hvilke opplysninger det er nødvendig å innhente for å forstå kundeforholdets formål og tilsiktede art. Rapporteringspliktige skal kunne påvise at omfanget av utførte tiltak er tilpasset den aktuelle risikoen.

5.2. Filialens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

5.2.1. Fullmakter og legitimering av disponenter og reelle rettighetshavere

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at det var kvalitative og kvantitative mangler i skriftlige fullmakter og legitimering av signaturberettigede for juridiske personer.

Filialen erkjente i sitt tilsvarende påpekte manglene når det gjaldt legitimering og bekreftet at dette var rettet opp for de nevnte stikkprøvene. Filialen uttrykte videre at tidligere beskrevne utbedringer for kundetiltaksrutiner (Cross-BA KYC), sikret forbedret kvalitet av kundetiltakene.

Finanstilsynet påpekte også i foreløpig rapport at dersom det ikke forelå fullmakter for juridiske personer, skal alle med signaturrett legitimeres. Det ble også funnet enkelte tilfeller av utilstrekkelig identifisering av reelle rettighetshavere, herunder personer som på annen måte utøver kontroll gjennom eksempelvis gitte mandater eller fullmakter, samt personer som handler på vegne av kunden.

Filialen viser i sitt tilsvarende til hvitvaskingsloven § 13 andre ledd der det heter at det kun er personer som handler på vegne av kunden som skal legitimeres. Filialen viser videre til rundskriv 8/2019 punkt 4.3.2.2 om at juridiske personers registreringsdokumenter kan inneholde de nødvendige fullmakter, og at forarbeidene til hvitvaskingsloven og andre tolkningsreferanser viser til at stillingsinstrukser kan inneholde den nødvendige fullmakt til å handle på vegne av kunden.

Finanstilsynet bemerker at filialen, hverken gjennom innsendt materiale eller under tilsynsbesøket, viste til eller dokumenterte at kunders registreringssertifikater eller stillingsinstrukser var gjennomgått og vurdert å være gjeldende fullmakter. Finanstilsynet ser heller ikke at filialen dokumenterte, vurderte eller definerte hvilke personer som ble ansett å handle på vegne av kunden, herunder hvem som hadde fullmakter og grunnlaget for disse. Finanstilsynet opprettholder vurderingen av at legitimering burde vært foretatt, fullmakter innhentet og at grunnlaget for, vurderingene av og kildene for implisitte fullmakter burde vært dokumentert for å kunne etterleve hvitvaskingsloven § 13.

5.2.2. Innhenting og vurdering av kundeinformasjon

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at det i stikkprøvene var gjennomgående mangler innenfor alle forretningsområdene. Disse omfattet blant annet mangel på tilstrekkelig innhenting, verifisering og vurdering av informasjon om kundene, informasjon om kundeforholdets formål og tilsiktede art, manglende vurderinger knyttet til mengden kundemidler som inngår i kundeforholdet,

transaksjoners størrelse og regelmessighet og kundeforholdets varighet. Videre påpekte Finanstilsynet at innhentet standardinformasjon om kundene ikke ble vurdert godt nok og at filialen derfor ikke fikk et korrekt risikobilde av kunden. Dette hadde også sammenheng med følgefeil fra risikoklassifiseringen og utilstrekkelige rutiner for gjennomføring av kundetiltak. Gjennomføring av ytterligere kundetiltak, i stikkprøvene, blant annet innhenting og verifisering av tilleggsinformasjon der kundens risiko tilsa dette, ble også påpekt som mangelfull.

Filialen erkjenner i sitt svar at det var behov for forbedringer av gjennomføringen av kundetiltak. Filialen viser til at det gjennomførte Cross-BA KYC-prosjektet hadde ført til tilstrekkelig forbedret kvalitet av kundetiltakene, herunder at påpekt manglende informasjon innhentes, samt at bruken og vurderingene av innhentet kundeinformasjon er forbedret ved hjelp av det innførte systemverktøyet "KYC Branch Tool" (KBT). Filialen uttrykker også at gjennomførte utbedringstiltak innenfor risikovurdering og risikoklassifisering også bidrar til en korrekt etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.

Finanstilsynets gjennomgang av stikkprøvene under tilsynet, viser at gjennomføring av kundetiltak var mangelfull. Finanstilsynet tar filialens informasjon om utbedringstiltak til orientering og påpeker at disse må sees i sammenheng med filialens bekreftelse på at tidligere nevnte utbedringstiltak for risikovurdering, risikoklassifisering og innhenting av kundeinformasjon gjør at filialen nå etterlever hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet ber i denne sammenheng filialen påse at det gjennomføres kundetiltak for alle kunder som ikke tidligere har vært gjenstand for tilstrekkelige kundetiltak.

5.2.3. Informasjonstilgjengelighet for risikovurdering av kundene

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at det manglet tilstrekkelige risikovurderinger på flere av kundene. Det ble også påpekt at det fremsto som en utfordring at medarbeidere måtte bruke en rekke systemer for å få en nødvendig oversikt til å foreta vurderinger og iverksette adekvate risikobaserte kundetiltak. Manglene gjaldt både ved etablering, løpende oppfølging, ved alarmer i transaksjonsovervåkingssystemet og for undersøkelse av mistenkelige transaksjoner.

Filialen bekrefter i sitt svar at medarbeidere må konsultere flere systemer for å få den nødvendige oversikten over et kundeforhold. Førstelinjens kvalitetskontroll (QC) sørger for at informasjonen lagret i de forskjellige delsystemene for kundetiltaksprosessen er tilstrekkelige og oppdatert. Filialen redegjorde for at det er tatt grep i kundetiltaksprosessen etter tilsynet. Innføringen av "KYC Branch Tool" (KBT) aggregerer kundeinformasjonen fra delsystemene til en helhetlig oversikt over kundeforholdets risiko og behovet for risikobaserte kundetiltak. Filialen uttrykker også at gjennomførte endringer av risikovurdering og risikoklassifisering har bidratt til utbedring av påpekte svakheter fra tilsynet. Filialen bekrefter også at stikkprøvene var gjennomgått på nytt og utbedret etter tilsynet. Re-klassifiseringen i det nye GCRSM-systemet hadde bekreftet eksisterende risikoscore for majoriteten av kundene i stikkprøvene, med unntak av en kunde som ble justert fra lav til medium risiko når bransje og andre risikofaktorer fra oppdatert risikovurdering var hensyntatt.

Finanstilsynet tar filialens svar til etterretning.

5.2.4. Forsterkede kundetiltak

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at gjennomførte forsterkede kundetiltak for høyrisikokunder var mangelfulle ved kundeetablering, at iverksatte tiltak under hendelsesbasert løpende oppfølging ikke var spesifikt tilpasset den kundespesifikke risikoen, at oppfølging og omfang av tiltakene var mangelfull, samt at underliggende vurderinger var utilstrekkelige eller ikke var dokumentert. Videre påpekte Finanstilsynet at forsterkede kundetiltak fremsto i stor grad å være overlatt til de automatiske overvåkingssystemene.

Filialen erkjenner i sitt svar at det var rom for forbedringer og tydeliggjøring på enkelte områder når det gjelder risikovurdering av kunder, og at utbedringstiltak var igangsatt for å forbedre rutiner og vurderingsgrunnlaget for kunder der risikoklassifiseringen var endret. Redegjørelsen viser også til at utbedringene i risikoklassifiseringssystemet GCRSM allerede hadde forbedret risikoscoren av kunder til et riktigere nivå, slik at flere kunder ble scoret til høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering enn tidligere og derved underlagt forsterkede kundetiltak. Filialen viser også til de forsterkede kundetiltakene i stikkprøvene ville gjennomgå og rettes.

Filialens tilsvar viser imidlertid ikke til konkrete utbedringstiltak for å følge opp og forbedre kvaliteten av forsterkede kundetiltak som besluttet foretatt, samt de forsterkede kundetiltak som er gjennomført og skal følges opp.

Finanstilsynet tar filialens svar til etterretning, men opprettholder sin vurdering av at forsterkede kundetiltak var mangelfulle på tilsynstidspunktet. Etter Finanstilsynets vurdering foreligger det overtredelse av hvitvaskingsloven § 17 ved at kunder med høy risiko på tilsynstidspunktet tilsynelatende ikke var underlagt tilstrekkelige forsterkede kundetiltak.

5.2.5. Rapportering av mistenkelige forhold og påfølgende forsterkede kundetiltak

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport, basert på gjennomgåtte stikkprøver, at forsterkede kundetiltak og oppfølging av disse, etter gjennomførte rapporteringer til Økokrim, var mangelfulle.

Filialen redegjorde i sitt svar for at rutiner og gjennomføring av forsterkede kundetiltak etter rapportering, var forbedret etter tilsynsbesøket og at det nå gjennomføres forsterkede kundetiltak etter rapportering til Økokrim, som dokumenterer rapporteringsgrunnlaget og hvilke forsterkede kundetiltak som er iverksatt eller gjennomført.

Finanstilsynet tar filialens svar til etterretning.

5.2.6. Avvikling av kundeforhold

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at filialen, basert på stikkprøvene, i manglende grad avvirket kundeforhold med høy risiko hvor banken ikke fikk kontakt med kunden eller fikk gjennomført kundetiltak etter at kunden hadde transaksjoner som ga utslag i transaksjonsovervåkingen.

Filialen erkjente i sitt svar at den tidligere har brukt lang tid for å avvikle kundeforhold. Filialen bekreftet at den siden tilsynsbesøket har forsterket kundeavviklingsrutinene, iberregnet en tidsterskel på hvor lenge avvikende kundeoppførsel under forsterkede kundetiltak kan vare. Dersom kunden ikke svarer på kontaktførespørslar, eskaleres saken til forretningsområdets relevante fora for avviklingsbeslutning av kundeforholdet.

Finanstilsynet tar utbedringene knyttet til avvikling av kundeforhold til etterretning.

5.2.7. Undersøkelles- og rapporteringsplikten

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at kun 0,33 prosent (163) av filialens 48357 transaksjonsalarmer i forespurt periode var eskalert til hvitvaskingsansvarlig (MLRO) fra TMSI og fra den automatiserte behandlingen via kunstig intelligens. Finanstilsynet stilte spørsmål ved den lave andelen av utløste alarmer fra TMSI som ble eskalert til MLRO for videre undersøkelse. Fra funn i stikkprøvene registrerte Finanstilsynet flere tilfeller av at utløste alarmer var blitt avkreftet på feil eller utilstrekkelig grunnlag, og burde vært undersøkt videre og mulig rapportert til Økokrim. Finanstilsynet registrerte fra stikkprøvene og under tilsynet at filialen hadde en høy terskel for å rapportere mistenkelige forhold til Økokrim.

Filialen opplyser i sitt svar at den mener TMSI har tilfredstillende struktur, rammeverk, rutiner og kvalitetskontroll for å undersøke alarmer videre og utføre standard rapportering, og at MLRO kun får eskalert komplekse saker til videre undersøkelse og rapportering til Økokrim.

Filialens tilsvaret tydeliggjør at både TMSI og MLRO rapporterer mistenkelige forhold til Økokrim, noe som ikke samsvarer med filialens beskrivelse av håndteringen gitt til Finanstilsynet under tilsynsbesøket. Finanstilsynet vurderer at kriteriene for å skjelne mellom "standard" og "komplekse" saker ikke ble redegjort for og fremstår som uklare. Finanstilsynet kan heller ikke se hvor antallet rapporteringer utført av TMSI fremkommer, til forskjell fra rapporteringer som utføres av MLRO. Finanstilsynet tar til etterretning at påpekte funn i stikkprøvene er blitt utbedret gjennom videre undersøkelse og at flere nye mistenkelige forhold ble rapportert til Økokrim.

Finanstilsynet vurderer utifra stikkprøvene, at flere alarmer burde vært undersøkt videre og potensielt rapportert til Økokrim, og at etterlevelsen av hvitvaskingsloven §§ 25 og 26 var mangelfull på tilsynstidspunktet. Finanstilsynet forventer at underliggende rutineverk og rapportering tydeliggjør og utbedrer dette punktet.

5.2.8. Oppsummering av stikkprøvekontrollen

Finanstilsynet tar filialens svar til ovennevnte punkter til etterretning og ser også disse i sammenheng med filialens bekreftelse på tidligere nevnte utbedringstiltak for risikovurdering, risikoklassifisering og innhenting av kundeinformasjon. Finanstilsynet tar videre til etterretning at filialen i sitt tilsvaret opplyser at påpekte mangler er utbedret.

Finanstilsynets vurdering av stikkprøvene er at gjennomføring av kundetiltak var mangelfull på tilsynstidspunktet når det gjelder kunders risikoscoreing, nivået på og oppfølgingen av kundetiltakene, og at overordnede vurderinger som lå til grunn for disse, manglet eller hadde svakheter. Videre hadde filialen svakheter i undersøkelsesplikten på gjennomgåtte stikkprøver. Finanstilsynet vurderer at filialen på tilsynstidspunktet hadde vesentlige mangler i etterlevelsen av sentrale lovkrav, jf. hvitvaskingsloven kapittel 4, herunder §§ 12, 13, 17, 24 og 25.

6. Opplæring

6.1. Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets forventninger

Filialen skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag på vegne av foretaket, gis opplæring i kravene etter hvitvaskingsloven. Ansatte skal være kjent med filialens forpliktelser etter hvitvaskingsloven, samt gjenkjenne indikatorer på hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvitvaskingsloven § 36.

Ansatte må få opplæring som i omfang og intensitet tilpasses den ansattes ansvar og arbeidsoppgaver. Ansatte som jobber med elektroniske støtteverktøy må få opplæring i hvordan verktøyene skal benyttes, hvilke svakheter de har og hvilke manuelle kontroller som må utføres i tillegg til støtteverktøyene. Virksomhetens styre og ledelse må gis opplæring som reflekterer deres rolle og ansvar for virksomhetens etterlevelse av hvitvaskings-regelverket. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av opplæringsforpliktelsene. Dette innebærer at foretaket bør ha en opplæringsplan, og at de kan dokumentere planens innhold, gjennomføring og resultater. Det vises videre til rundskriv 8/2019 som i punkt 10.1 presiserer kravene til opplæring under hvitvaskingsloven § 36.

6.2. Filialens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at opplæringen i filialen var mangelfull og at den ikke var tilstrekkelig tilpasset norske risikoer og regelverk. Opplæringens kvalitet, mengde, omfang, kompetansekrav og dokumentasjon varierte mellom forretningsområdene, samt at flere av tiltakene fremsto som lite egnet til tilfredsstillende å utvikle medarbeidernes konkrete og nødvendige vurderingsevne i arbeidet med risikobasert tilnærming til antihvitvasking i filialen.

Opplæringstiltakene fremsto som konserndrevne og overordnede om forståelse av anti-hvitvasking med utgangspunkt i EUs direktiver og med liten omtale av filialens systemer og prosesser for anti-hvitvasking. Opplæringstiltakene fremsto heller ikke tilstrekkelig stillingstilpasset for ansatte i filialen eller ansatte som spesifikt støttet filialen fra utlandet. Finanstilsynet identifiserte i foreløpig rapport en sammenheng mellom behovet for mer og spissede opplæringstiltak og mangler identifisert i stikkprøvene.

Finanstilsynet påpekte videre i foreløpig rapport at filialen ikke i tilstrekkelig eller tilfredsstillende grad dokumenterte deltakelse, krav til kursprøver og opplæringstiltakenes relevans. Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport svakheter i forretningsområdenes opplæring som omfattet dokumentasjon i Business Banking, dokumentasjon av og mengden opplæringstiltak i Personal Banking, manglende landspesifikke opplæringstiltak i LC&I og manglende opplæringstiltak innenfor KYC-området og Group Legal.

Filialen erkjenner i sitt tilsvare at styring og rammeverk for opplæring kan forbedres, og viser til at de årlige konserndrevne opplæringstiltakene var tilfredsstillende avholdt og dokumentert, mens forretningsområdenes opplæringsaktiviteter har vært mindre formaliserte. Filialen opplyser i sitt tilsvare videre at lovspesifikke norske krav og forhold anses dekket når opplæringstiltak ble avholdt ad-hoc om konkrete arbeidsoppgaver, prosesser og systembruk. Det samme gjelder for opplæring rundt trusselbildet for den norske filialen og gjennom arbeidet med risikovurderingen.

Finanstilsynet kan ikke se at opplæringstiltak som filialen nevner i tilsvaret er omtalt eller dokumentert i opplæringsplanen som ble mottatt i forkant av tilsynsbesøket. Når filialen nevner disse i sitt tilsvare som opplæringstiltak, burde de vært dokumentert i filialens opplæringsplan. Finanstilsynet understreker at opplæringstiltak skal dokumenteres.

Finanstilsynet påpekte også i foreløpig rapport at opplæringsplanen kun dokumenterte opplæring for produktområdet "trade finance" sine egne medarbeidere, og ikke opplæring om "trade finance" til andre relevante medarbeidere i filialen.

Finanstilsynet kan ikke se at filialen har kommentert manglende opplæring om "trade finance" i sitt tilsvare og understreker at filialens kunder utgjør en betydelig høyere risiko det øyeblikk de tar i bruk et av filialens høyrisikoprodukter uten at kundeansvarlige har tilstrekkelig opplæring, kunnskap og kompetanse om hva slik produktbruk innebærer av økt risiko.

Finanstilsynet stilte også i foreløpig rapport spørsmål ved antallet opplæringstiltak innen kundetiltak og at få norske filialansatte var oppgitt å ha gjennomført "KYC"-trening i 2018, samt at faktisk deltakelse i tiltakene var uklart registrert. Finanstilsynet anser at den sterke relevans som kundetiltak, løpende oppfølging og risikoklassifisering har, burde reflekteres i et betydelig antall opplæringstiltak før og etter hvitvaskingslovens ikrafttredelse og at denne medførte skjerpelser og nye norske krav innenfor kundetiltak.

Filialen vedlegger i sitt tilsvare en korrigert opplæringsplan der 86 opplæringstiltak grunnet menneskelig feil ikke var tatt med for perioden 2018-2020. Filialen beskriver videre at opplæringsrammeverket innenfor førstelinjens KYC og TMSI er blitt styrket med utnevning av såkalte "training leads", som har ansvaret for bedre oppfølging av opplæringsrammeverket, at adekvat opplæringsplan for funksjonsområdet utarbeides og at opplæringstiltak gjennomføres, og at deltakelse og kompetansebygging dokumenteres.

Finanstilsynet mener at filialen ikke har sørget for en systematisk opplæring av sine ansatte i tråd med behovene i filialen. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke tilstrekkelig at den mest relevante opplæringen er ad-hoc og ikke dokumenteres. Basert på det ovennevnte, vurderer Finanstilsynet at banken på tilsynstidspunktet hadde mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsloven § 36. Finanstilsynet merker seg av filialens tilsvare på de enkelte punktene om at betydelige endringer og utbedringer er gjennomført i filialens opplæringstiltak siden tilsynstidspunktet. Finanstilsynet tar til etterretning at opplæringstiltakene er styrket i omfang, detaljnivå og stillingsrelevans, samt at opplæringsplanens innhold og dokumentasjon er styrket.

7. Systemer for elektronisk overvåking

7.1. Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets forventninger

Hvitvaskingsloven stiller i § 24 om 'Løpende oppfølging av kundeforhold' krav til at transaksjoner skal være i samsvar med innhentede opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art. Lovens § 25 om 'Undersøkelsesplikt' stiller krav til at det skal gjennomføres nærmere undersøkelser dersom en transaksjon synes å mangle et legitimt formål, er usedvanlig stor eller kompleks, er uvanlig for kundens kjente mønster av transaksjoner, er til eller fra person i et land eller et område som ikke har tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering eller på annen måte har uvanlig karakter. For banker med store transaksjonsvolum, kan kravene bare etterleves gjennom bruk av elektroniske overvåkingssystemer. I § 38 om elektroniske overvåkingssystemer stilles eksplisitte krav til at banken skal ha slike systemer.

Hvitvaskingsloven §§ 26 og 27 omhandler plikten til å rapportere mistenkelige transaksjoner til Økokrim, herunder hovedregelen om at en mistenkelig transaksjon ikke skal gjennomføres før Økokrim er underrettet. Unntaket i § 27 (2) gjelder de situasjoner der stans av transaksjonen er umulig, eller kan vanskeliggjøre undersøkelser.

Reglene i overvåkingssystemet skal speile foretakets risikovurdering og oppdateres i henhold til denne. Reglene skal både være tilpasset generelle risikoscenarier, samt inneholde kundespesifikke regler.

Dokumentasjonen skal være versjonsstyrt slik at det er mulig å se hvilke regler en transaksjon er kontrollert mot. Foretaket skal ha rutiner for kvalitetssikring og evaluering av effekten av reglene. Dette innebærer rutiner for test av nye og endrede regler og for oppfølging av treffsikkerheten til reglene. Foretaket skal videre ha rutiner for daglig oppfølging av resultatet av den elektroniske overvåkingen. Alarmer skal behandles uten at det bygger seg opp restanselister på alarmene. Alarmhåndtering skal skje uten ugrunnet opphold og være risikobasert. Dette betyr at treff i det elektroniske overvåkingssystemet i utgangspunktet skal undersøkes innen en til to dager, se også Finanstilsynets rundskriv 8/2019 pkt. 10.3.2, og videre at foretakene må behandle treffene ut fra hvilken risiko de utgjør for hvitvasking og terrorfinansiering. Dersom det tar lenger tid enn en til to dager å igangsette undersøkelser av treff i det elektroniske overvåkingssystemet, må foretaket ha en risikobasert begrunnelse for dette. Dersom det er mistanke i tilknytning til en transaksjon, er hovedregelen at transaksjonen ikke skal gjennomføres før Økokrim er underrettet, jf. § 27. Det kan kun gjøres unntak der det vil være «umulig å stanse en transaksjon» eller der gjennomføring av transaksjonen kan vanskeliggjøre Økokrims undersøkelser av person som kan dra fordel av en mistenkelig transaksjon.

Foretaket skal ha dokumenterte rutiner for å håndtere avvikssituasjoner der det elektroniske overvåkingssystemet ikke fungerer som forutsatt. Rutinene skal beskrive hvordan det sikres at alle transaksjoner etterkontrolleres når systemet fungerer igjen. Foretaket skal også ha rutiner for å sikre at uttrekket av transaksjoner til det elektroniske overvåkingssystemet er komplett. Finanstilsynet forventer at filialen har etablerte rutiner og kontroller som skal sikre beskyttelse mot misbruk, uautorisert adgang og endring av informasjon, utstyr og systemer som inngår i filialens betalingssystemer, herunder kildesystemer og sentrale systemer, og overvåkingssystemer.

7.2. Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

7.2.1. Regler i transaksjonsovervåkingssystemet

Elektroniske transaksjons- og/eller kundekontroller kan betegnes som regler, filtre, kontroller, risikoparametre eller scenarier. I denne rapporten er betegnelsen "scenarie" eller "AML-scenarie" benyttet der "elektronisk transaksjons- og kundekontroll" ikke er skrevet fullt ut.

Filialen hadde på tidspunktet for tilsynet 74 aktive scenarier. Scenariene kan parametersettes med ulike verdier for kunder med lav risiko, normal risiko og høy risiko.

Scenariene kunne parametersettes med ulike verdier for ulike kundesegmenter. Filialen hadde ingen scenarier som målte mot bransjespesifikke parametre. Scenariene var dokumentert, og det var historikk på versjonsstyringen av dokumentasjonen. Det totale scenarie-bildet ble evaluert årlig.

Filialens risikovurdering på tilsynstidspunktet adresserte ikke de konkrete scenariene.

7.2.2. Alarmbehandling og tidsfrister

Scenarier kjøres daglig, ukentlig eller månedlig.

På tidspunktet for tilsynet ble

- 6 scenarier kjørt daglig
- 40 scenarier kjørt ukentlig
- 28 scenarier kjørt månedlig

Som følge av de ulike frekvensene for kjøring av scenariene, var alarmer fra scenarier som ble kjørt daglig, tilgjengelige for saksbehandling påfølgende dag; alarmer fra scenarier som ble kjørt ukentlig, tilgjengelige for saksbehandling tirsdag i påfølgende uke; og alarmer fra scenarier som ble kjørt månedlig, tilgjengelige for saksbehandling første arbeidsdag i påfølgende måned.

Mange av filialens scenarier kontrollerte mot aggregerte verdier for en uke eller måned.

Finanstilsynet har antatt at scenarier som måler mot akkumulerte data, måler daglig mot det som til enhver tid utgjør den akkumulerte perioden spesifisert for scenariet. For et scenario med månedlig akkumulering, kan det illustreres som:

- 14. august kontrolleres det mot akkumulerte data for perioden 14. juli til 14. august
- 15. august kontrolleres det mot akkumulerte data for perioden 15. juli til 15. august

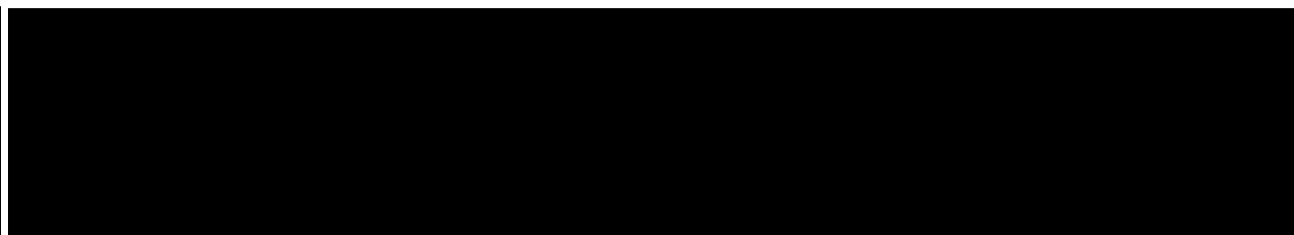
Alarmer fra scenarier med akkumulerte data som kjøres ukentlige eller månedlige, kan forstås på minst to måter:

- a. Scenarioet kontrollerer daglig mot terskelverdier slik eksempelet over viser, men systemet leverer alarmene kun ukentlig/månedlig. Resultatet vil da være at det kan være flere alarmer på samme kunde i perioden.
- b. Scenarioet måler kun ukentlig/månedlig på den datoen resultatet av scenariet distribueres. Kunden kan i prinsippet ha hatt flere alarmer i perioden, men de er ikke fanget opp, for det ble ikke kontrollert på andre tidspunkt i perioden. Kontrollen er en slags stikkprøve på akkurat det tidspunktet scenariet kjøres.

Finanstilsynet antar samme problematikk i prinsippet også gjelder for scenarier som ikke måler mot akkumulerte data, men mot data i den aktuelle transaksjon, som kjøres ukentlig eller månedlig.

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport filialen redegjøre for hvordan alarmer på scenarier som henholdsvis bruker eller ikke bruker akkumulerte data, og som kjøres henholdsvis ukentlig og eller månedlig, skal forstås. Finanstilsynet stilte videre spørsmål om begrunnelsen for at ikke alle scenarier kan kjøres daglig.

Av filialens svar fremgår det at for scenarier som bruker akkumulerte data, avhenger det av hvilken versjon av systemet scenariet ble utviklet under, om scenariet kontrollerer på en spesifikk dag (som beskrevet i b. over) eller kontrollerer daglig mot terskelverdien (som beskrevet i a. over).

Finanstilsynet har merket seg filialens vurdering av at en del scenarier i tillegg til å daglig frigi alarmer, trenger å inkludere 'look-back'-perioder og rullerende kontroller, for å optimalisere effekten av scenariet. Finanstilsynet har videre merket seg filialens anfektelser knyttet til at en slik ombygging til rullerende kontroller kombinert med daglig frigivelse av alarmer, vil medføre mange duplikate alarmer, og at dette er ressurskrevende oppgaver som tar tid å utføre.

Filialen viser også til at den ultimo 2020 selv identifiserte et behov for å gjennomgå frekvensen på alarm-genereringen. Dette arbeidet ble avsluttet i august 2021, og konkluderte med at alarmer skulle frigis daglig med mindre dette ikke gikk ut over kvaliteten på scenariet og påfølgende undersøkelser.

7.2.3. Bransjer og produkter som parameter

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at det er en mangel at bransjerisiko ikke er tilstrekkelig hensyntatt i scenariene, og følgelig ikke mulig å variere terskelverdier på. Filialen viser i sitt svar til at bransje er en faktor som vurderes i flere av prosessene for nærmere undersøkelser, og at kunder i bransjer med høy risiko vurderes til å ha høy risiko. Finanstilsynet finner for øvrig ikke noe i filialens svar som tilbakeviser Finanstilsynets kommentar.

Finanstilsynet vurderte det i foreløpig rapport som en vesentlig mangel at et definert høyrisikoprodukt som "trade finance" ikke hensyntas i den elektroniske overvåkingen, men kun baserer seg på manuell overvåking av transaksjoner. Se nærmere omtale av overvåkingen av "trade finance" i kapittel 8.4.3.

7.2.4. Frekvens på kjøring

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at frekvensen på kjøringene forringet kvaliteten på den elektroniske overvåkingen. For scenarier som kun ble kjørt ukentlig eller månedlig ble alarmer distribuert til saksbehandler opptil en uke eller måned etter at situasjonen som fremkalte alarmen oppsto. Finanstilsynet vurderte det som en alvorlig mangel at alarmer ikke ble generert på det tidspunktet grunnlaget for alarmen oppstår. Dette kan øke risikoen for ikke å avdekke handlinger knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering. Finanstilsynet vurderte det også som en alvorlig mangel at den reelle tidsfristen fra grunnlaget for alarm oppstår til alarm genereres til alarm behandles i filialen, kunne være vesentlig lenger enn det som fremkom av filialens rutiner.

7.2.5. Oppsummering

Finanstilsynet merker seg filialens svar om forbedringene som ville bli gjort når ny versjon av systemet ble tatt i bruk i første kvartal 2022. Filialen viser i sitt svar også til at den selv ultimo 2020 identifiserte et behov for å gjennomgå frekvensen på alarmgenereringen. Dette arbeidet ble avsluttet i august 2021, og konkluderte med at alarmer skulle frigis daglig med mindre dette ikke gikk utover kvaliteten på scenariet og påfølgende undersøkelser.

Finanstilsynet tar filialens svar til etterretning.

8. Filialens aktivitet innenfor "trade finance"

Filialens tilbud av "trade finance"-tjenester sorterer under forretningsområdet Business Banking (BB). Kunder i andre av filialens forretningsområder betjenes fra dette produktområdet ved behov for og bruk av "trade finance"-produkter.

8.1. Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets forventninger

Det rettslige utgangspunktet og Finanstilsynets forventninger for "trade finance" avviker ikke fra det som gjelder for filialen og er nevnt i denne tilsynsrapports enkeltpunkter.

8.2. Bankens etterlevelse og Finanstilsynets vurderinger

8.2.1. Rutiner og versjonslogg

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at filialens rutine for transaksjonsovervåking av "trade finance"-transaksjoner, ifølge dokumentets versjonslogg, ikke var oppdatert siden juni 2019 og at Trade Finance Customer Officer (TFCO) instrueres i dokumentet til å vurdere om vedkommende skal eller ikke skal foreta seg noe.

Filialen opplyste i sitt tilsvarende at dokumentet hadde ad-hoc revisjoner og minst årlig ble revidert, samt at dokumentet var skrevet for at medarbeidere i Transaction Monitoring & Sanctions Investigations (TMSI) ved alarmer skulle eskalere disse til "trade finance"-området. Filialen vedla i sitt tilsvarende en revidert versjon 4.6 av dokumentet, oppdatert 20. mai 2020 og 4. desember 2020.

Finanstilsynet tar filialens svar til etterretning. Finanstilsynet vurderer at det i det opprinnelige dokumentet var uklart hvem rutinen gjaldt for. Ettersendt versjon 4.6 syntes også mangelfull siden endringene der ikke fremkom i endringsbeskrivelsene og kun viser "document reviewed". Ettersendt versjon 4.6 anses ikke som en tilfredsstillende oppdatering da endringer, organisasjonsansvar og årlig oppdatering ikke er tydeliggjort. Finanstilsynet understreker viktigheten av at rutiner, prosessbeskrivelser og instruksjoner, særlig for høyrisiko produktområder som trade finance, i enda større grad bør holdes oppdatert og godt dokumentert.

8.2.2. Organisering i Trade Finance

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at anti-hvitvaskingsarbeidet i produktområdet "trade finance" var organisert forskjellig fra filialens øvrige produktområder og at "trade finance" fremsto med betydelig mer autonomi i anti-hvitvaskingsarbeidets utførelse og praksis. Rollefordelingen mellom kundeeiende ansvarsområde (CRU) og produkteiende område (PRU) var uklar, herunder PRUs deltakelse i og innflytelse på kundens kundetiltak når kunden hadde "trade finance"-produkter. Videre var prosessen og omfanget mangelfullt dokumentert og manglet en klar ansvarsfordeling, da det fremsto som at arbeids- og kontrolloppgaver for første- og andrelinje kunne foretas av samme medarbeider.

Filialen opplyser i sitt tilsvarende at Nordea på konsernbasis foretok en gjennomgang av driftsmodellen (operating model) for "trade finance", som deretter skulle presenteres for konsernets Operational Financial Crime Risk Committee (OFCRC), samt i filialens Country Financial Crime Risk Forum (CFRF) for videre behandling. Det følger også av filialens svar at utbedringstiltakene fra konsernets gjennomgang vil gi en tettere integrasjon av organisering, rutiner, instruksjoner og prosesser som bedre samsvarer med konsernets øvrige rammeverk.

Finanstilsynet tar til etterretning at påpekte organisatoriske forhold er gjennomgått slik at oppgaver, ansvar og roller er tydeliggjort og at påpekt avvikende autonomi i "trade finance" er endret og inngår nå i filialens struktur og prosesser for etterlevelse av hvitvaskingsloven.

8.2.3. Risikovurdering, risikoklassifisering og transaksjonsovervåking i "trade finance"

8.2.3.1. Risikovurdering av "trade finance" som produktområde

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at filialens risikovurdering FCERA kun konkluderte med at "trade finance" har høy iboende risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, uten videre omtale eller vurdering. Finanstilsynet bemerket videre at kunders risikoklassifisering i svært liten grad ble påvirket av at de hadde eller begynte å bruke "trade finance"-produkter. Finanstilsynet noterte også at rutineverket relevant for "trade finance" viste til dokumentet "Trade Finance AML Risk Assessment Trade Finance Product Risk Classification", som Finanstilsynet ikke kunne se å ha mottatt som tilsynsdokumentasjon, eller at dokumentet ble nevnt før eller under tilsynsbesøket.

Filialen uttrykker i sitt tilsvarende svar at vurderingen og omtalen av "trade finance"-produktenes iboende risiko var dekkende beskrevet i FCERA 2020s vedlegg "Appendix 3 of The Norwegian Branch report", samt at videre vurdering av produktrisikoen ble omtalt i "AML Risk Assessment Trade Finance Product Risk Classification", et av flere tilleggsdokument som produktområdet bruker i sin vurdering og dokumentasjon risikoen. Finanstilsynet noterer seg at filialen innen 6. januar 2022 planla å ha utarbeidet en egen risikovurdering for "trade finance"-området.

Finanstilsynet tar filialens redegjørelse om endringer i risikovurderingen til etterretning. Det bemerkes imidlertid at "Appendix A3 of The Norwegian Branch Report" fremstår som en gjentakelse av konsernets FCERA 2020, uten tilfredsstillende vurdering av risikoen tilknyttet "trade finance"-produkter.

Finanstilsynet vurderer at "trade finance"-produktenes iboende risiko i risikovurderingen i større grad må reflektere vurderingen som ligger til grunn, ikke bare konklusjonen.

Finanstilsynet opprettholder sin kritikk fra foreløpig rapport av manglene i risikovurderingen FCERA 2018 når det gjelder "trade finance"-produkter. Finanstilsynet er kritisk til at filialen på tilsynstidspunktet i realiteten ikke hadde en risikovurdering som i tilstrekkelig grad dekket høyrisikoproduktet "trade finance" og anser dette som en svakhet i etterlevelsen av hvitvaskingsloven § 7.

8.2.3.2. Risikoklassifisering for "trade finance"

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at det var uklart hvordan en kundes bruk av et nytt produkt påvirket kundens risikoklassifisering. Det fremsto som at kunden kunne ta i bruk "trade finance"-produkter uten at ytterligere kontroller utløses, eller at supplerende kundetiltak ble gjennomført.

Finanstilsynet kan ikke se av filialens svar at dette punkt er besvart. Finanstilsynet noterer seg at kundens forretningsområde (Customer Responsible Unit CRU), har ansvaret for kundeetablering, kundetiltak og risikoklassifisering for kunden, også der kunden senere i kundeforholdet tar i bruk produktet "trade finance". Finanstilsynet forventer at en kundes risiko vurderes ut fra det helhetlige kundeforholdet, uavhengig av filialens organisering.

8.2.3.3. Transaksjonsovervåking for produktområdet "trade finance"

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at det ikke er egne "trade finance"-scenarier i filialens transaksjonsovervåking.

Filalen uttrykker i sitt tilsvarende at dette ikke var bransjepraksis grunnet kompleksiteten i "trade finance"-transaksjoner og at manuell overvåking av transaksjoner derfor var bedre egnet. Filialen påpekte at betalingstransaksjoner innen "trade finance" normalt ble screenet i Financial Anti-Crime Platform (FACP), men ikke mot egne "trade finance"-scenarier. Videre uttrykte filialen behov for å identifisere alle risikoer innenfor "trade finance", herunder at utarbeidelse av egne "trade finance"-relaterte scenarier i FACP ville være del av filialens tidligere nevnte gjennomgang av hele "trade finance"-området.

Finanstilsynet opprettholder sin kritikk av at filialen ikke har scenarier som i tilstrekkelig grad fanger opp betalingstransaksjoner i forbindelse med "trade finance"-transaksjoner.

8.2.4. Rutiner i trade finance

8.2.4.1. Oppdateringer, roller og prosesser

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at gjeldende rutiner for håndtering av "trade finance" ikke var oppdatert siden 2018, manglet eller var uklare i sine rolle- eller prosessbeskrivelser.

Filialen viser i sitt tilsvarende til at rutinene daglig ble benyttet av "trade finance"-områdets medarbeidere, og at disse trengte omfattende rutiner. Filialen bekrefter imidlertid at "trade finance"-rutinene vil gjennomgå med tanke på nødvendig forbedring og tydeligere risikobasert tilnærming. Filialen bekrefter videre i sitt tilsvarende at dokumentene "Nordea Trade Finance – Red Flags in Trade Finance transactions" og "Customer Due Diligence Instructions for Trade Finance transactions" er oppdatert som følge av merknadene i foreløpig rapport. Videre viser filialen til at det på konsernnivå er igangsatt en gapanalyse for rutineverket for "trade finance" med sikte på å kontrollere samsvar med hvitvaskingsregelverket som filialene i sine respektive land var underlagt. Identifiserte avvik mot norsk hvitvaskingsregelverk ble presentert og behandlet i filialens Country Financial Crime Risk Forum (CFCRF) i Norge. Tiltak er deretter prioritert og truffet på konsernnivå for utbedring av filialens avvik innen 6. januar 2022.

Finanstilsynet tar til etterretning at rutineverket er blitt oppdatert, at gapanalyse er foretatt og at tiltakene i henhold til konsernets prioriteringer er gjennomført, slik at avvik i rutineverket for filialens "trade finance"-aktiviteter i Norge skal være utbedret. Finanstilsynet kan derimot ikke se av filialens tilsvarende når og hvilke tiltak som ble truffet i CFCRF og hvordan rapporteringsløpet er foretatt. Finanstilsynet kan av filialens tilsvarende heller ikke se hvilke utbedringstiltak som på konsernnivå ble prioritert for filialen, besluttet foretatt og implementert innen 6. januar 2022.

8.2.4.2. Lokal lovgivning i styrende dokumenter ikke reflektert i rutinene

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at konsernets styrende dokument for "trade finance" nevner at lokal lovgivning i det enkelte land kan overstyre instruksjonens innhold, men at denne paragrafen ikke ses fulgt opp andre steder i rutiner, arbeidsprosesser eller i filialens gjennomføring av "trade finance"-transaksjoner.

Filialen bekrefter i sitt tilsvarende at tidligere nevnte overordnede gjennomgang av "trade finance"-området på konsernnivå bedre vil innarbeide overstyringsmuligheten fra konsernets styrende dokument til filialens "trade finance"-rutineverk slik at disse bedre samsvarer med norsk hvitvaskingsregelverk.

Finanstilsynet vurderer at rutinene på tilsynstidspunktet var uklare, ikke fremsto som harmonisert til konsernets og filialens øvrige rutiner for anti-hvitvasking og -terrorfinansiering, samt at de manglet

tilstrekkelig veiledning rundt forholdene mellom PRU og CRU. Finanstilsynet kan fra mottatt materiale og fra tilsynsbesøket ikke se om og hvordan filialledelsen i praksis har fulgt opp, tilpasset og dokumentert etterlevelse av dokumentets henvisning til lokal lovgivning.

8.2.4.3. Tilgangsstyring til ██████████ systemet

Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved prosessbeskrivelsen i rutinen "AML/CTF/Sanctions Compliance Instructions in Nordea Trade Finance, v.3.8, S. 16, punkt 6" og om nedskrevne instruksjoner der systemmessig var operasjonalisert for å sikre at ikke en og samme medarbeider i "trade finance" kunne behandle eller avkrefte en alarm vedkommende selv hadde oppdaget, registrert eller fått tildelt. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om filialens bekreftelse på operasjonalisering og koding av dette i ██████████-systemets brukertilgang og saksbehandlingssekvens, slik at tilfeller av det motsatte systemmessig ikke praktisk kunne gjennomføres.

Filialen bekrefter i sitt tilsvaret at ██████████

Finanstilsynet tar til etterretning at ██████████

Finanstilsynet viser i denne sammenheng til merknad i foreløpig rapport samt merknad i denne rapportens punkt 8.3 om organisering, der skillelinjene mellom førstelinje og andrelinje fremsto utydelige og delvis sammenblandede. Finanstilsynet forutsetter at konsernets gjennomgang av "trade finance"-området sikrer tilstrekkelig tilgangsstyring og tydelig skille mellom oppgavene til førstelinjen og andrelinjen.

8.2.4.4 Oppsummering

Finanstilsynet vurderte i foreløpige rapport at "trade finance"-rutinene ikke oppfylte hvitvaskingsloven § 8, og viste til mangler i rutinenes oppdatering, mangler og uklårheter i rolle- eller prosessbeskrivelser, samt manglende tilpasning til norsk lovverk.

Finanstilsynet tar til etterretning filialens svar om rutineoppdateringer, utført gapanalyse og at konsernprioriterte tiltak er utført slik at avvik i rutineverket for filialens "trade finance"-aktiviteter i Norge skal være utbedret. Finanstilsynet kan ikke se at tilsvaret inneholder konkret informasjon om når og hvilke tiltak som ble truffet i CFCRF og hvordan det interne rapporterings- og behandlingsløpet er foretatt. Filialens tilsvaret belyser heller ikke konkret hvilke utbedringstiltak som på konsernnivå ble prioritert for filialen, besluttet foretatt og implementert innen 6. januar 2022. Filialen beskriv ikke hvilke rutiner som ble behandlet, revidert eller hvilke nye rutiner som ble introdusert for "trade finance".

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering av at rutinene innenfor "trade finance" var mangelfulle på tilsynstidspunktet og innebærer overtredelse av hvitvaskingsloven § 8.

8.2.5. Stikkprøver fra "trade finance"-området

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at stikkprøvene for produktområdet "trade finance" var mangelfulle. Dette gjaldt blant annet for enkelte kunder scoret til lav risiko (fiskerikunder). Det var

videre vanskelig å se noen sammenheng mellom kundetiltak gjennomført av kundeeiende forretningsområde (CRU) for kunder som benyttet produktet og "trade finance"-kunder som Product Responsible Unit (PRU) hadde vurdert. Gjennomføringen av kundetiltakene i CRU tok ikke i tilstrekkelig grad hensyn til kundenes bruk av "trade finance"-produkter. Finanstilsynet viser videre til Finanstilsynet øvrige funn om filialens gjennomføring av kundetiltak.

Filialen erkjenner i sitt tilsvarende at det er behov for økt samarbeid mellom "trade finance" som produktområde (PRU) og de kundeeiende forretningsområdene (CRU). Nye intrukser og prosesser skal være implementert slik at kundeinformasjon og kundetiltak er tilpasset bruken av produktene.

Finanstilsynet tar til etterretning at filialen har utbedret funn fra stikkprøvene og at håndtering av kundeinformasjon og kundetiltak mellom PRU og CRU er tatt til følge og implementert.

8.2.6. Undersøkelser av mistenkelige forhold i "trade finance"

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at 20 prosent av tilsynets stikkprøver om undersøkelser av mistenkelige forhold var mangelfullt vurdert eller dokumentert, jf. hvitvaskingsloven § 25 og dokumentasjonsplikten i § 30.

Filialen erkjenner i sitt tilsvarende behovet for kvalitetsforbedring av undersøkelser av mistenkelige forhold i "trade finance" og bekreftet at utbedringstiltak på kvalitet, vurderinger og dokumentasjon var foretatt siden tilsynsbesøket.

Finanstilsynet tar til etterretning filialens redegjørelse om at tiltak er gjennomført og at undersøkelser av mistenkelige forhold i "trade finance" nå etterlever hvitvaskingsloven §§ 25 og 30.

8.2.7. Rapportering av mistenkelige forhold om "trade finance"

Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved at "trade finance"-området ikke hadde generert rapporter til Økokrim i den perioden Finanstilsynet hadde etterspurt dokumentasjon fra.

Filialen opplyste i sitt tilsvarende at ■■■ rapporter var innsendt Økokrim og omhandlet ■■■ kundeforhold som benyttet "trade finance"-produktet. Filialen understreket at rapporteringen gjaldt betalingstransaksjoner som var eller kunne være knyttet til kunders bruk av "trade finance"-produkter. Filialen opplyste videre at det for ■■■ av betalingstransaksjonene som utgjorde rapporter på ■■■ kunder, ikke var informasjon som pekte til at disse kunne identifiseres som en "trade finance"-transaksjon. Tilsvaret beskrev også at kommunikasjonen og samarbeidet mellom produktområdet "trade finance" og MLRO var blitt betydelig styrket for å sikre bedre håndtering av rapportering til Økokrim. Videre opplyste filialen at eskaleringsløpet for "trade finance"-alarmer fra transaksjonsovervåkingen nå var endret fra å gå via Transaction Monitoring & Sanctions Investigations (TMSI) til nå å direkte oversendes MLRO.

Finanstilsynet opprettholder sin kritikk fra foreløpig rapport om forholdene rundt rapportering av mistenkelige forhold på tilsynstidspunktet. Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål ved om det stemmer at det ikke er generert mistenkelige forhold innen "trade finance" som burde ført til rapportering til Økokrim. Filialens besvarte ikke dette i sitt tilsvarende, og opplyste bare om antallet SAR/MT002 basert på betalingstransaksjoner hvor kundene også var brukere av "trade finance"-produktet.

Finanstilsynet tar til etterretning at håndteringen av rapporteringen til Økokrim for "trade finance" produkter er styrket etter gjennomføring av tilsynet.

9. Pålegg om retting

Hvitvaskingsloven § 47 gir Finanstilsynet hjemmel til å vedta pålegg om at forhold i strid med loven eller forskrift gitt i medhold av loven skal opphøre. Finanstilsynet kan sette en frist for å etterkomme pålegget.

Det stedlige tilsynet avdekket alvorlige mangler i filialens etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet varslet i foreløpig rapport en rekke pålegg om retting. Basert på filialens tilsvarende foreløpig rapport om gjennomførte utbedringstiltak og bekreftelse om etterlevelse på konkrete punkter, anser Finanstilsynet det ikke som hensiktsmessig å fatte vedtak for flere av de i foreløpig rapport varslede pålegg. Finanstilsynet finner det likevel nødvendig å fatte følgende vedtak om pålegg om retting, jf. hvitvaskingsloven § 47 første ledd:

1. Filialen må påse at interne rutiner er tilpasset norsk hvitvaskingsregelverk, jf. hvitvaskingsloven § 8.
2. Filialen må påse at forsterkede kundetiltak utføres og reflekterer kundens reelle risiko i henhold til hvitvaskingsloven § 17.
3. Filialen må påse at rutinene innen produktområdet "trade finance" utarbeides i henhold til hvitvaskingsloven § 8 og at saksvurderinger utføres og dokumenteres i henhold til § 30.

Frist for oppfyllelse av pålegget er **28. februar 2023**. Filialen må innen samme dato legge frem en bekreftelse på at påleggene er oppfylt samt en redegjørelse for hvordan dette er gjennomført, se under.

Finanstilsynet kan i medhold av hvitvaskingsloven § 47 andre ledd ilegge tvangsmulkt dersom pålegget ikke etterkommes innen fristen.

Vedtaket om pålegg kan påklages innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningslovens §§ 18 og 19 om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder.

Til samme frist ber Finanstilsynet om at filialen oversender:

1. Gapanalyse der konkrete utbedringer av nummererte rutiner dokumenteres i forhold til rutinene som Finanstilsynet mottok i forbindelse med tilsynet, jf. pålegg nr. 1 og 3.
2. Dokumentasjon av utførte kontroller der de endrede forsterkede kundetiltak tilfredsstillende oppfyller kravene i hvitvaskingsloven §17, jf. pålegg nr. 2.

Finanstilsynet vil etter bekreftelse på oppfyllelse av vedtatte pålegg vurdere behovet for oppfølgingstilsyn.

Finanstilsynet ber filialen sende kopi av denne tilsynsrapporten til valgt revisor.

For Finanstilsynet

Ann Viljugrein
direktør for bank- og forsikringstilsyn

Brita Daae Hrenovica
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.